

BOLIGPRODUSENTENE

Arbeidstilsynet
Postboks 4720 Torgarden
7468 Trondheim

Deres ref.

Deres brev av:

Vår ref.
PJ/MM

Dato:
19.10.2018

Høringsmerknader til forslag til byggherreforskriften

Generelle merknader

Byggherreforskriften har siden 2016 vært gjennom en lang forberedelse til denne høringen. I utgangspunktet skulle hovedvekten av arbeidet legges på kommentardelen til forskriften mens en mindre del av endringsomfanget skulle berøre selve forskriften. Nå er det foreslått en rekke endringer i både forskriften og i kommentarene. Vi forstår at kommentarene er ment som avgrensende til forskriftens bestemmelser, slik at veiledningsstoff er tatt ut. Dette betyr at regelverket nå kan leses på ulike måter fordi veiledning med eksemplifisering og tydeliggjøring i forhold til praksis ikke inngår.

Regelverket kan nå lede til en praksis som skaper nye konflikter og farlig praksis ved at ansvar pulveriseres, eller det kan også håndteres på en virkningsfull og tilsiktet måte. Boligprodusentene mener det er helt avgjørende at byggherrens sikkerhetsarbeid gjennomføres via virkemidlene som ligger i de privatrettslige kontraktene som inngås med prosjekterende og utførende. Dette er et suksesskriterium for byggherreforskriften, og vi bruker derfor høringen til å klargjøre disse premissene.

Det er fortsatt en språklig utfordring ordbruken i forskriften ved at ord fra dagligtalen som "koordinering" og "planlegging" gis distinkt betydning i en juridisk sammenheng som er forskjellig fra dagligtalen. Dette høynes terskelen for forståelse av regelverket. "Koordinering" kan i dagligtale forstås som samordnende styring, men brukes i byggherreforskriften om et sett med definerte oppgaver med karakter av kontrollfunksjoner. "Planlegging" er knyttet til en spesiell fase før prosjektering, og er for eksempel ikke noen definert "fase" i stegnormen for gjennomføring av bygge- og anleggsprosjekter.

Boligprodusentene er glad for at § 11 om internkontroll foreslås tatt ut og støtter dette.

Vi ber også ber også om at § 12 om fremtidige arbeider fjernes eller endres, og gir nærmere begrunnelse i høringssvaret.

Vi er overrasket og uforstående til at forslaget åpner for å beskrive risiko som følger av byggherrens valg, i tilbudsunderlag uten å sette krav til forebyggende tiltak. Med dette kan vi vanskelig forstå annet enn at sikkerhetstiltakene vil bli et konkurranseaspekt mellom ulike tilbydere. Vi oppfatter at her må det være en misforståelse eller utydelighet som kan oppklares før endelig regelverk fastsettes.

Vi mener videre at det er eksempler på at bestemmelser ikke er sett i sammenheng, og viser til at kvalifikasjonskrav, tilpasset prosjektets risiko, for byggherrens representant og koordinator. Når

koordinering skal bidra til at risiko blir identifisert ved hjelp av representant eller koordinator, gir forskriften et sirkelresonnement som gir et umulig kvalifikasjonskrav.

Høringsforslaget går overraskende langt ved å sette krav til at byggherrens representant eller koordinator, ikke skal kunne ha andre roller innen prosjektering eller utførelse i det samme prosjektet. Vi mener dette gir en unødvendig rigid restriksjon fordi beslutninger og valg vedrørende byggherrens risiko uansett må ligge hos byggherren, mens krav og rapportering vil måtte bli håndtert i kontraktkjeden.

Byggherrens privatrettslige iverksetting av offentlige plikter

Det er utfordrende når offentligrettslige reguleringer griper inn i privatrettslige prosesser slik som byggherreforskriften gjør. Derfor forsøker vi her å tydeliggjøre hvordan vi oppfatter at regelverket må implementeres slik at en klarer å forene offentlige krav med privatrettslig praksis. Vi er bekymret for at uheldige utslag av iverksetting i verste fall vil skape uklarhet om ansvarsforhold med potensial for å redusere sikkerheten på byggeplass.

Vårt utgangspunkt er at:

1. SHA-plan med koordineringsoppgavene er et byggherreansvar
2. Prosjekterende eller utførende skal ikke settes til beslutninger eller valg som er byggherrens ansvar.
3. Risiko som følger av byggherrens valg, og som ikke er forebygget av tiltak skal ikke settes ut i anbudskonkurranse.

Byggherrens gjennomføring av SHA

Det er behov for å se nærmere på hvordan byggherren rent praktisk kan gjennomføre sine plikter etter byggherreforskriften.

Kontraktsystemet er helt avgjørende for hvordan byggherren kan ivareta sitt ansvar etter byggherreforskriften, fordi dette er det grunnleggende styringsverktøyet til byggherren. Det er i prinsipp ingen forskjell på risiko og tiltak etter SHA-planen enn andre risikoforhold som byggherren har ansvar for og derfor må styre og kontrollere. Eksempel på slik risiko er konstruksjonssikkerhet, inneklima, tilgjengelighet og brukbarhet. Andre eksempler på byggherrens valg er byggeprosjektets formål, høyde-lengde-bredde, tomt med tilhørende grunnforhold, funksjoner og rom, arkitektonisk utforming, kontraktsform med samkjøring (innhold og tid) av sine direkte kontraktsparter. Dette henger godt sammen med byggherreforskriftens krav om at SHA-planen skal håndtere byggherrens valg i forbindelse med organisatoriske-, arkitektoniske- og tekniske valg. Disse risikoområdene leder til valg som byggherren har ansvar for og derfor må kunne styre og kontrollere. Til dette bruker byggherren kontrakter med rådgivere og entreprenører.

Når byggherren skal løse sin "SHA-risiko" må byggherren innarbeide virkninger av sin SHA-plan i kontraktene, også for dette risikoområdet, se eksempel i figur 1. Dette kan skje enten som definerte tiltak som kan prises på linje med andre arbeider eller som nærmere omtalte risikoforhold som krever videre prosjektering som grunnlag for byggherrens beslutning. Byggherren må realisere sitt byggeprosjekt gjennom en definert kontraktkjede, som sin "kommandolinje".

Rent praktisk betyr dette at byggherren i kontrakter med sine kontraktspartnere må stille krav om:

- Gjennomføring av definerte tiltak i henhold til SHA-planen
- Iverksetting av andre tiltak (prosjektering) for å avklare hvordan udekket risiko innen SHA-begrepet skal håndteres
- Forebyggende tiltak
- Internkontroll
- Rapportering for å kunne følge opp kontraktkravene

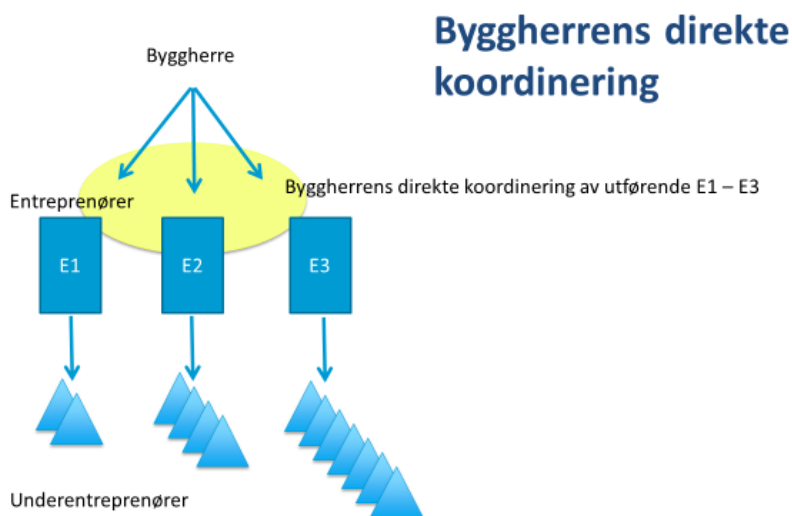
- Videreføring av krav til sine kontraktspartnere også til underliggende ledd

Forholdet mellom kontrakt og SHA-plan

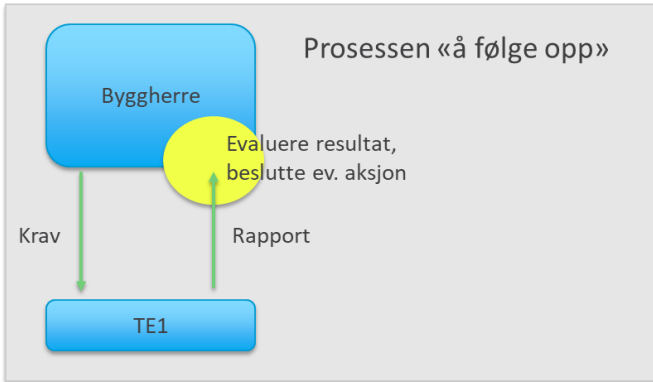
Figur 1: Illustrasjon av hvordan SHA-plan gjennomføres ved bruk av privatrettslig kontrakt, her eksemplifisert ved tilbudsgrunnlag og kontrakt med entreprenør. Krav til fremdriftsplan blir krav om byggetid i tilbudsgrunnlag som omformes til krav om fremdriftsplaner i kontrakt

Når byggherren har flere utførende i direkte kontrakt, må byggherren ivareta koordinering mellom disse og selv følge opp at tiltak gjennomføres og at fremdriftsplaner ikke skaper farlige arbeidssituasjoner på grunn av samtidighet når dette kan forebygges. Se figur 2.

Figur 2: Illustrasjon av byggherrens direkte koordinering av sine tilknyttede utførende E1 – E3.

Når byggherren stiller krav i kontrakt om utførelse av koordineringsoppgaver og rapportering, vil alle SHA-relevante beslutninger måtte løftes til byggherrens nivå, dels for å oppdatere SHA-plan ved endringer og dels for å fatte beslutninger når disse har med byggherrens valg og forutsetninger å gjøre. På den måten vil ikke den som utfører kontraktbestemte koordineringsoppgaver risikere sammenblanding av roller. Se illustrasjon i figur 3 og 4.

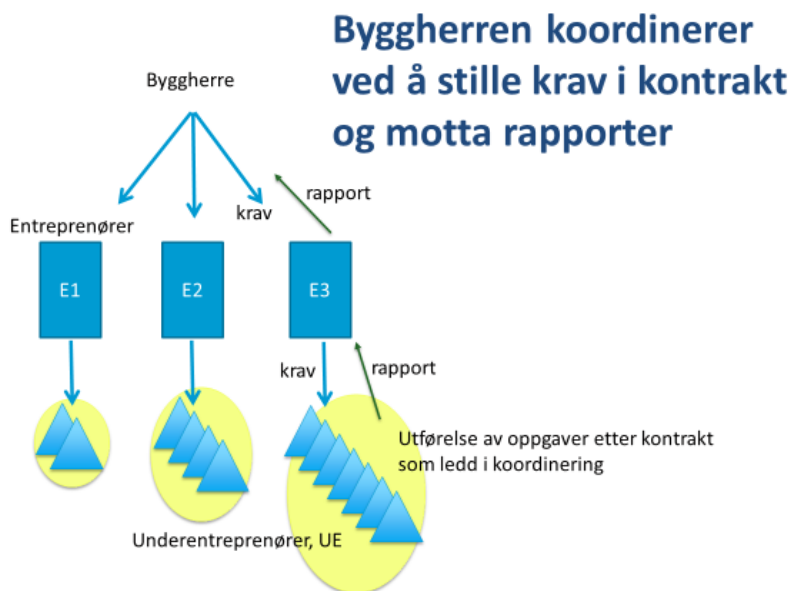

Figur 3: Illustrasjon av de forholdene som påvirker byggherrens valg/forutsetninger og som krever beslutning eller endring i SHA-plan, må rapporteres i kontraktskjeden tilbake til byggherren for beslutning.

Utførelse

Tiltak som ledd i SHA-plan må behandles i kontrakt på lik linje med andre oppgaver den utførende skal løse for byggherren. Det er ingen prinsipiell forskjell på utførelse av sikringstiltak som byggherren bestiller og annen utførelse. Kontrakten må styre disse arbeidene og kontrakten må også kreve rapport tilbake til byggherren om resultatene. Kontrakten må tilsvarende kreve varsling om endrede forutsetninger som kan få betydning for byggherrens SHA-plan.

Kontrakter som byggherren inngår med sine kontraktsparter må videre pålegge at disse styrer sine underentreprenører ved krav om fremdriftsplanlegging, driftsstyring, gjennomføring av hele eller deler av SHA-tiltak, setter krav om forebyggende arbeid og med krav til rapportering. På denne måten vil byggherrens plikt til koordinering gjennomføres dels ved byggherrens direkte koordinering overfor sine kontraktsparter, og på neste nivå dels via krav i kontrakt overfor byggherrens utførende/entreprenører om at disse må ivareta koordinering overfor sine underentreprenører. Ikke bare tiltakene, men også oppgavene forbundet med koordinering må gjennomføres som integrert i kontraktskjeden. Se figur 4.

Figur 4: Illustrerer at utførende med kontrakt til byggherren påtar seg oppgaver som ledd i byggherrens koordinering overfor sine underentreprenører.

Som EBA påpeker i sitt hørings svar har ikke byggherren forutsetninger for koordinering i betydning av § 14 b) og d), altså praktisk samordnende styring på nivå under sine nærmeste kontraktsparter. Nettopp derfor må koordinering på underentreprenørnivå, som i figur 3, reguleres via kontraktene.

Heller ikke en egen utpekt koordinator hos byggherren, kan gå forbi byggherrens kontraktsparter og koordinere eller utøve kontroll av SHA på underentreprenørnivået. Hvis dette skulle skje vil vi lett se situasjoner hvor en arbeidsgiver kan fristes av anvisninger fra byggherrens koordinator for å avlaste sitt eget ansvar. I verste fall vil et nivå av underentreprenører måtte forholde seg til anvisninger både fra sin kontraktspart og fra byggherrens koordinator. Dette vil kunne skape farlige situasjoner fordi ansvar vil pulveriseres!

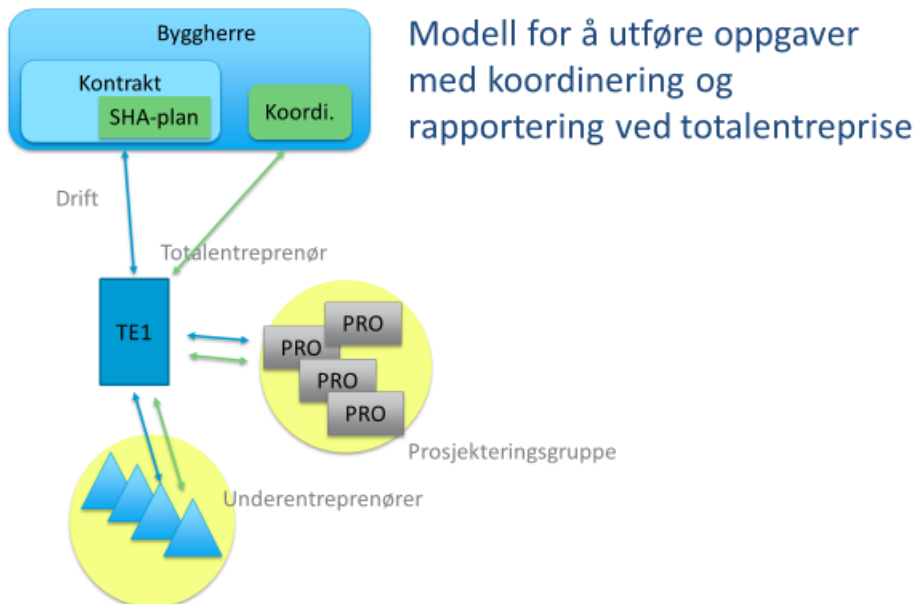
Prosjektering

Prosjektering kan oppfattes som planlegging for å redusere teknisk risiko, men også risiko ved farefullt arbeid under byggeprosessen. Slik risiko kan skyldes byggherrens valg av forutsetninger og dels tekniske løsninger etter forslag fra de som prosjekterer.

Ved de prosjekterendes råd og løsninger kan byggherren styre sin risiko knyttet til utforming og tekniske løsninger. På et overordnet nivå kan byggherren velge løsning som utforming eller byggesystem, mens på et detaljert teknisk nivå vil byggherren måtte stole på rådgivernes tekniske valg, selv om byggherren i siste instans har ansvar for eventuelle konsekvenser av rådgivernes valg. Derfor er det sentralt for byggherren at prosjekterende må kunne bære ansvaret for sine råd.

Etter byggherreforskriften har prosjekterende et selvstendig offentligrettslig ansvar for å vurdere om løsninger som foreslås vil innebære fare under byggefasen. Dette stemmer bra med de prosjekterendes privatrettslige ansvar for sine råd, og kan sammenliknes med kontraktkrav til prosjektering som følges opp med rapportering også om konsekvenser av prosjekteringsresultatene.

Ved totalentreprise har prosjekterende sin kontrakt med totalentreprenøren. Derfor vil også denne måtte ivareta koordineringsoppgaver overfor prosjekteringsgruppen på samme måte som overfor sine underentreprenører. Byggherrebeslutninger som berører SHA må fattes av byggherren, og derfor rapporteres tjenestevei fra prosjekteringsgruppen via totalentreprenøren til byggherren. Se figur 5.

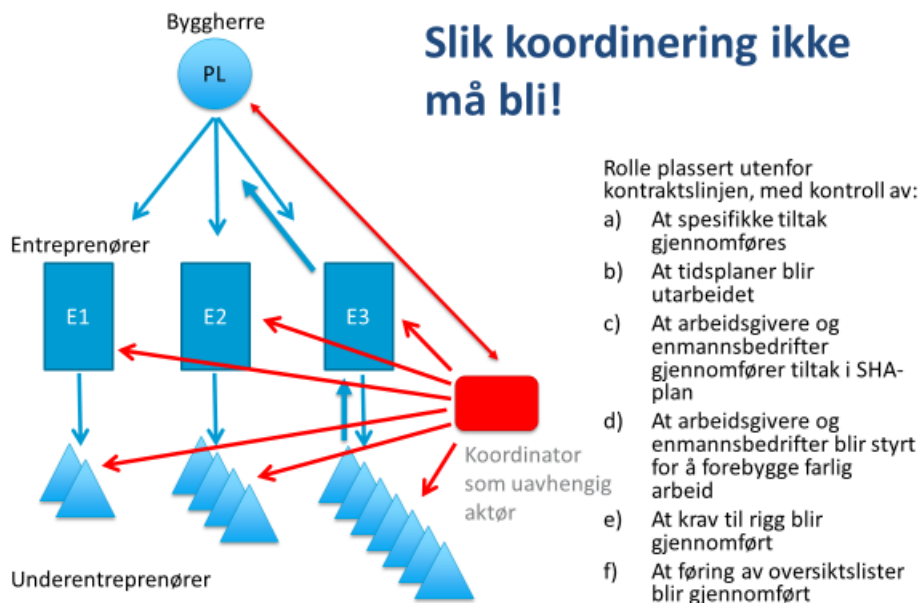
Figur 5: Illustrasjon av totalentreprise hvor totalentreprenør må ivareta koordineringsoppgaver overfor prosjekteringsgruppen på samme måte som overfor sine underentreprenører

Farlig feilspor

I noen år har vi sett en tendens i utvikling av koordinatorpraksis som vi er meget bekymret for. Denne praksisen er illustrert i figur 6 som viser en situasjon hvor byggherrens koordinator oppfattes å være en uavhengig SHA/HMS-kontrollør med påseplikt på alle nivå på vegne av byggherren. Slik forskriften er utformet er en slik praksis tilsynelatende i tråd med forskriften, og høringsforslaget kan lette oppfattes å ønske å forsterke en slik utvikling. Dette er det som omtalt i BNLs hørings svar som byggherrens parallelle regimer, hvor det oppstår to kommandolinjer; en som den ordinære kontraktskjeden og en som koordinator-linjen.

Koordinator får i oppgave å følge opp på byggherrens vegne i henhold til oppgavene i § 14. Faren med denne modellen er flere:

- En underentreprenør risikerer å bli instruert av både entreprenøren som han har kontrakt med og dessuten direkte av byggherrens representant. Dette vil skape nye dilemma og spørsmål om hvem som kan instruere om hva.
- Arbeidsgivere vil lett kunne forstå at byggherrens koordinator tar over og lene seg til dennes beslutninger, på bekostning av forståelse av sitt eget arbeidsgiveransvar.
- Ved konflikter om feil eller skadeforhold vil ansvarsforholdene være uklare; var det entreprenørens manglende oppfølging, var det svikt i arbeidsgiveransvaret hos en underentreprenør eller var det feil i anvisninger fra byggherren?
- En summert effekt vil kunne være nye konflikter, ansvarsfraskrivelse og samlet sett en økt sannsynlighet for at farefulle situasjoner kan oppstå.

Figur 6: Illustrasjon av skadelig praksis, som vil bidra til pulverisering av ansvar, nye konflikter og økt sannsynlighet for at farer vil kunne oppstå.

Veiledning til byggherreforskriften

Boligprodusentenes Forening mener at byggherreforskriften med kommentarer ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å sikre de forbedringene som var tilsiktet med endring av forskriften. Det er behov for et praktisk veiledningsnivå, ikke minst for å tydeliggjøre de praktiske sidene ved gjennomføring av SHA-arbeidet som vi har pekt på foran. Vi oppfordrer Arbeidstilsynet om å ta initiativ til utvikling av en veileder i en prosess hvor alle berørte parter deltar. Et godt forbilde finnes eksempelvis i "Non-binding guide to good practice for understanding and implementing Directive 92/57/EEC, 2010".

Boligprodusentenes Forening bidrar gjerne.

Merknader til enkelte bestemmelser

Til § 12 om dokumentasjon for fremtidige arbeider

Byggenæringens merknader er tidligere signalisert muntlig i referansegruppen 12.mai 2017, gjennom brev til Arbeidstilsynet 23.6.2017 og Boligprodusentenes Forening ba i brev 13.9.2018 om et møte Arbeids- og sosialdepartementet ved statsråden.

Generelt mener vi at dagens bestemmelse i § 12, som i hovedsak foreslås videreført, er en uheldig dobbeltregulering av forhold i plan- og bygningsloven og tilhørende byggeteknisk forskrift og byggesaksforskrift og at § 12 bør utgå av byggherreforskriften. Vi viser til felles merknad om dette fra Byggenæringens Landsforening.

Her vil vi utdype noen særlige forhold i forbindelse med dokumentasjonskravet til "endring og rivning" og hvordan dette vil slå inn for boligbygging. Vi viser også til arbeid i SN/K 285 om revisjon av NS 3456.

Dokumentasjon for endring og rivning

Vi mener at byggherreforskriftens formål for fdv-dokumentasjon omtalt som "det som er nødvendig også for endring og rivning" gir et svært bredt dokumentasjonskrav som i praksis ikke lar seg avgrense. Det vanskelig å forutsi hva som vil være påkrevet informasjon knyttet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved fremtidige arbeider. Endring og rivningsarbeider vil dessuten være egne prosjekter som vil kreve tilrettelagt planlegging og forebygging av fare etter byggherreforskriftens ordinære regler.

Byggherreforskriften utfordrer forbrukerlovgivning og spørsmål om opphavsrett

Bestemmelsen om nødvendig dokumentasjon for "endring og rivning" vil kunne innebære at store deler av den tekniske dokumentasjonen vil kunne kreves overlevert som del av fdv-dokumentasjonen. Dette er problematisk for nye boliger som selges som et helhetlig produkt uten rettigheter til senere påbygging eller endring og ombygging. Bustadoppføringslova regulerer salget av nye boliger og gir ingen rett til verken fremtidig modifikasjon av boligen eller teknisk informasjon som grunnlag for modifikasjon. Behov for dokumentasjon ved fremtidig rivning vil kunne forstås som at alle forbrukere har rett til konstruksjonstegninger som del av sitt boligkjøp. Det har de ikke i dag. Se nærmere om problemstillinger lenger ned knyttet til spørsmål om eiendomsforhold og opphavsrett til tekniske konsepter. Det er i forbrukerforhold helt vesentlig med tydelig definisjon av forbrukerens rett til dokumentasjon for å forebygge konflikter. FDV-dokumentasjon for boliger er knyttet til nødvendig rengjøring og vedlikehold av overflater og drift av tekniske anlegg. Dagens formulering i byggherreforskriften vil lett føre til diskusjoner om rett dokumentasjon ved overlevering og påfølgende tilbakeholdelse av oppgjør som følge av uenighet mellom forbruker og boligleverandør.

I det pågående standardiseringsarbeidet for revisjon av NS 3456 "Dokumentasjon for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av bygninger" som nå pågår for tredje år, er det brukt store ressurser for nettopp å forebygge uklarheter knyttet til den informasjonen en forbruker skal motta. Dagens bestemmelse i § 12 vil lett kunne trekke i motsatt retning og bidra til konflikter ved salg av nye boliger med bakgrunn i forbrukerens rettigheter.

Videre vil det være spørsmål knyttet til opphavsrett for tekniske konsepter og detaljer som vil måtte løses hvis mer omfattende teknisk dokumentasjon skal overleveres til forbruker. Boligleverandørene har næringsinteresser knyttet til eiendomsretten til den tekniske dokumentasjonen. Krav til dokumentasjon ved endring og rivning er i konflikt med disse interessene.

Med den foreslåtte forskriftsteksten i § 12 vil det være uløste spørsmål i grenseoppgangen mot både forbrukerjussen i bustadoppføringslova og opphavsrettslige spørsmål. Bestemmelsen vil gripe inn i alt salg av nye boliger (25 – 30.000 enheter årlig) med utilsiktede virkninger. Vi mener derfor at dokumentasjonsformålet om endring og rivning må utgå av byggherreforskriftens bestemmelse om fdv-dokumentasjon.

Etter møte i Arbeids- og sosialdepartementet 17.10.2018 er vi gjort oppmerksom på byggherreforskriftens forankring i direktiv 92/57/EØF. EU-direktiv 92/57/EØF omtaler i artikkel 5 og 6 koordinatorens oppgaver med "register om sikkerhet og helse til bruk ved senere arbeider. Vi forstår at § 12 om fremtidige arbeider har disse artiklene som utgangspunkt.

Artikkel 5 bokstav c sier:

c) utarbeide et register som er tilpasset prosjektets art og som inneholder relevante opplysninger om sikkerhet og helse som skal tas i betraktning ved eventuelle senere arbeider.

I litteraturen¹ finner vi eksempler på "Safety and health file", som referer til artikkel 5 c. Formålet omtales på følgende måte:

"Files help clients and others by

- providing a single document containing essential safety information about a completed project;*
- making it easier to understand how routine maintenance and repairs can be carried out in safety*
- making the design and planning of subsequent construction work easier to achieve."*

Denne veilederen poengterer at registeret skal omfatte forutsigbare behov med vekt på høy-risiko aktiviteter. I veilederens Annex 6 er det gitt eksemplifisering, som er gjengitt i vår oversettelse og forståelse:

1. Generell informasjon om prosjektet for å kunne forstå om dokumentet dekker hele eller deler av en bygning
2. Navn på parter som kan besitte detaljert informasjon, som for eksempel prosjekterende
3. Prosjektspesifikk informasjon og informasjonskilder som prosjekttegninger når de kan bidra til å forklare sikkerhets- og helseinformasjonen
4. Identifikasjon av risiko eksemplifisert ved grunnundersøkelser av forurenset grunn, helsefarlige materialer, plassering av ledninger i grunnen, potensielle feil ved installasjoner, risikoforhold som følger av uvanlige tekniske løsninger som for- og etterspente konstruksjoner, potensiell ustabilitet, men også begrensninger av gulvlast
5. Forberedelser for sikker gjennomføring av rutinemessig vedlikehold eller utskifting av bygningsdeler med kort levetid, vedlikehold av tekniske anlegg, metoder for å flytte tungt utstyr og anlegg og isolering-vedlikehold og reparasjon av anleggsdeler og utstyr som kan innebære helsefare
6. Informasjon om forberedelser for endring og utvidelser som kan forutsees i løpet av bygningens levetid, slike som opplysninger om eventuelle reservekapasiteter for fundamenter, andre bærekonstruksjoner og reservekapasitet for tekniske anlegg.

Boligprodusentenes vurdering er at punkt 1 – 6 vil kunne ivaretas innenfor rammen av den foreslåtte standarden NS 3456. I tråd med dette vil vi foreslå at ordlyden i § 12 endres slik at denne blir identisk med direktivets ordlyd²:

§ 12. Dokumentasjon for fremtidige arbeider

Byggherren skal utarbeide et register som er tilpasset prosjektets art og som inneholder relevante opplysninger om sikkerhet og helse som skal tas i betraktning ved eventuelle senere arbeider.

Vi foreslår at punkt 1 – 6 over innarbeides som forklarende tekst i kommentaren til byggherreforskriften.

¹ Non-binding guide to good practice for understanding and implementing Directive 92/57/EEC, 2010

² Lovdata ident: 392L0057

§ 13 Utpeking og oppfølging av koordinator

Kvalifikasjonskrav

Byggherrens koordinator og eventuelle representant skal ha kvalifikasjoner med følgende krav:

"nødvendig kompetanse for å følge opp aktuelle risikoforhold i prosjektet"

Risikoforholdene er de som knytter seg til byggherrens valg og de som eventuelt kan følge av prosjekterte løsninger. Av dette følger det at en uprofesjonell byggherre vil måtte ha hjelp av sine prosjekterende for å komme frem til de nødvendige kvalifikasjonskravene som skal legges til grunn for koordinator for prosjektering. Det betyr at den som skal koordinere prosjekteringen ikke kan bestilles før de prosjekterende har gjort ferdig den jobben som skal koordineres!

Dette illustrerer noe av svakheten i at de som har best innsikt om prosjektering og virkninger av de tekniske løsningene skal måtte trenge en uavhengig tredjepart for å sørge for "informasjonsdeling" og at "SHA-plan blir utarbeidet" (koordinering av prosjektering).

Boligprodusentenes Forening mener at kvalifikasjonskravet må omarbeides, og at det må vektlegges at koordinator for prosjektering må ha prosjekteringskompetanse på nivå med prosjekteringsleder.

Utpeking av koordinator

Nytt i forslaget er avgrensning av aktører som kan gjennomføre koordinering ved at de ikke kan ha andre oppgaver som prosjektering eller utførelse i det aktuelle byggeprosjektet. Denne restriksjonen er etter vår mening ikke nødvendig. Dette underbygges av forskriftens krav om at byggherren skal foreta en vurdering av egnethet og dokumentere at det ikke foreligger andre forhold som kan komme i konflikt med oppdraget for byggherren.

Det er mange byggherrer med mindre prosjekter, også på steder hvor det er begrenset tilbud på kompetanse. Mange slike byggeprosjekter vil få økte kostnader, stå overfor svak eller manglende kompetanse og en risikerer å flytte ressurser fra prosjektering utførelse til et nytt administrativt ledd fordi forskriften ikke gir adgang til kombinasjon av oppgaver.

Hvis en prosjekteringsleder skal ivareta koordinering av prosjektering vil denne ikke kunne ha andre prosjekteringsoppgaver. Dette virker ikke fornuftig.

Vi kan ikke se at forbudet mot å være koordinator for den som har prosjekteringsoppgaver eller oppgaver i forbindelse utførelse er konsekvensvurdert verken med tanke på tilgjengelige ressurser eller økonomiske konsekvenser.

Boligprodusentene kan ikke støtte krav om at koordinator med hele eller deler av oppgavene etter § 14 skal måtte være uavhengig av andre oppgaver innen prosjektering eller utførelse.

§§ 14 og 15 Om koordinering og oversiktsliste

For å tydeliggjøre hva som er koordinering ber vi om følgende tre endringer:

1: Bokstav d) bør knyttes til bokstav b), siden innholdet i bestemmelsene tematisk hører sammen.

2: Bokstav e) bør flyttes til § 9 ved at det tilføyes «og følge opp» i første setning i § 9:

Byggherren skal i forbindelse med arbeidet på den enkelte bygge- eller anleggsplassen særlig stille krav om *og følge opp*

3: Bokstav f) bør fjernes samtidig som det gjøres endring i § 15 ved at «som ledd i koordinering» fjernes:

Byggherren skal ~~som ledd i koordineringen~~ føre en oversiktsliste over alle som skal utføre arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Vi ser frem til et nærmere samarbeid med Arbeidstilsynet for å få på plass nødvendig veiledning til byggherreforskriften.

Med vennlig hilsen
BOLIGPRODUSENTENES FORENING

Per Jæger
Adm. direktør